

צבא נלחם כמו שהוא מתכונן ומתארגן לפני המילחמה, וכשמתבררת הטעות בתוך האש - כבר מאוחר מדי * למה להשליך אנשים טובים ממטוסים טובים. כשהם יכולים להיות דרושים בתפקידים אחרים?

למה חייל-צנחנים?

מפני שרק באמצעות דאונים ניתן היה להנחית יחידות שלמות, עם ציוד ואמצעי-להימה יחידתיים, ממש על היעדים וכבר בגל הראשון. בטווחים הארוכים עדיין אין לחוסר זה תקנה, משום טווחו הקצר של המסוק (טווח הדאון ארוך, כטווח המטוס הגורר).

גדודי חי"ר שלמים (בניכוי הבלתי-כשירים). כך, למעשה, היו רוב הגייסות המוטסים הבריטים - כולל רוב הדיוויזיה המוטסת ה-1 שלחמה בארנהיים - בנויים מגדודי חי"ר רגילים מוטסים, עם דילול ותיגבור.

גם כל אותם קצינים וחוגרים שהתנדבו ושירי

מ בין סיגיה החיל החדשים, ילידי הטכנולוגיה הצבאית של המאה העשרים, מיוחד חיל-הצנחנים בכך שבמשך דור אחד - או, למען הדיוק, לא יותר מאשר חמש שנים של היים פעילים במלחמה - הפך מ.נשק סודי, בעל פוטנציאל מקוה של הכרעת מערכות ומילחמות, לאנאכרוניזם גמור ולכישלון מוכח. התועלת הממשית והנמשכת היחידה שהופקה מסוג-חיל זה הצטמצמה לכך שהמיצנחנים המכונן, לגירסתו השוננת בצבא אות, הפך מוקד של רותיחידה רמה ועילית-סיטת, כסימא לה של "נבחרת", ואפילו תועלת זו מפוקפקת, בצבאות שבם שכר היתרון הזה יוצא, בחשבון סופי, בהפסד נזקיו עקב השקעות בלתי-פרופורציונליות מאותו משאב נדיר, המצוי תמיד בצמצום והמוגדר כ"כוח-אדם מאיכות מעולה".

כיוון שנושאנו המיוחד כאן הוא הכוח עצמו נבחר כמה מונחים בהקשר זה. בסקירת מיבצע "גן-השוק" (הנולט הזה 2091-2090) תיארונו את הכוחות האנגלי-אמריקאיים כ"מוטסים" (Air Bourne), תואר זה כלל

קבורתו של החלום

ה יות כשורת האיגוף-האנכי-העמוק בשורת-שווא - והקצאת משאבים גדולה לצורך זה, ביזבוז גרידא - הומחשו במיבצע הגדול האחרון שערכו כוחות "הארמיה המוטסת" של בנות-הברית, במארס 1945. מיבצע זה - "וארסיטי" - נערך במיסגרת צליחת הריין ובו הושג השיא של הפעלת אמצעים והנחתת כוחות ביום אחד ("גן-השוק" היה גדול יותר, אך נמשך כמה ימים). מבחינה מיקצועית היה מיבצע זה גם שיא של שלמות

מאת

בנימין עמידרור

תו כמדורים כגדודי הצנחנים לא נחשבו - גם בעיני עצמם - אלא כמושאאים מגדודיהם המקוריים, שאליהם חזרו אחרי תקופת שירות בעוצבות המוטסות. רק ביצנחנים 1958 החל הצבא הבריטי בגיוס ושירי לצנחנים ורק ביצנחנים 1958 הופי מך לקצונה הסג"מ הראשון, שהתחיל בצנחן.

נוסף ל"צנחנים" ול"נישאי-הדאונים" כללו העוצבות המוטסות - ברמה הגבוהה, של גיס וארמיה גם עוצבות מובלות-אוויר - כלומר, אוגדות-יבשה (חי"ר) רגילות שלמות, שנועדו להגיע במטוסי-תובלה אל שדות-התעופה שיתפסו הכוחות המוטסים כדי לתגברם ולנצל את ההצר לחה. כך, בגיסי-המוטס הגרמני שכבש את כרתים נמצאה רק אוגדה "מוטסת" אחת, שנחתה ראשונה וספגה את מרבית האבדות. השנייה, שנחתה במטוסי-תובלה (על מסלולי שדה-התעופה השטופים אש בריטית כבדה) הייתה דיוויזיה "הררית". בארנהיים, אילו הצליח המבצע, נועדה לנחות בשדה-התעופה שמצפון לעיר דיוויזיית חי"ר (סקר טי) שהיתה שייכת לגיס המוטס.

במילחמת-העולם השנייה הוברר כי הדאון, למרות יתרונותיה, הינו פתרון גרוע להנחתת כוחות בעורף האויב. הוא הוצא מן השירות ו"המוטסים" הפכו כולם צנחנים. בכך נסתם למעשה הגולל על הסיכוי למיבצעים מוטסים גדולים מול חלקים של עוצמת האויב העיקרית.

האוגדה היחידה באירופה שלא השתתפה במילחמה הייתה אוגדת צנחנים אמריקאית

ועילות ביצוע: במטס ענקי-להדהים אחד ויחיד הונחתו תוך שעות ספורות ובדיוק רב, 22,000 מוטסים (שתי אוגדות), עם 700 כלירכב ו-115 כלי-ארטילריה, באמי צעות 1900 מטוסי-תובלה ו-1350 דאונים. 900 מטוסי-קרב סיפקו ליווי צמוד; ו-3400 מפציצים (רובם כבדים) הופי עלו לבידוד שדה-הקרב.

גייסות "מוצנחים" (או "צנחנים") וכן גייסות אחרים, "נישאי דאונים" (Air Landing). אצל הגרמנים והאמריקאים היו גם אלה האחרונים צנחנים לכל דבר, אבל אצל הבריטים היו היחידות נישאות-הדאונים מורכבות מגדודי חי"ר רגילים - וגם רבים מן הגדודים המוצנחים נוצרו על-ידי הסבה של